

ಸಂಗೀತ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಅಲೆ!

ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಾಗರಾಜ್

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ಗಾಯಕಿ, ಮೈಸೂರು

50 ವರ್ಷ ಹಿಂದೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ಕಲಿಯುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಇತ್ತು. ಕಲಿಯಲು ಬಹಳ ದೂರ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಗುರುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗೋದು, ಕಛೇರಿ ಕೇಳುವುದು ಈಗಿನಷ್ಟು ಸರಳ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ, ಸಿನಿಮಾ ಸಂಗೀತ... ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲೂ ಗಣನೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತವೆಂದರೆ ಹಿಂದೆ ತಲುಗು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೇ ಕೃತಿ, ಕೀರ್ತನೆ, ವರ್ಣ, ತಿಲ್ಲಾನಗಳಿದ್ದವು. ಈಗ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಲಭ್ಯ. ಸಂಗೀತಗಾರರು ಕನ್ನಡದ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿ ಹಾಡುತ್ತಿರುವುದು, ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಹೊಸ ಬೆಳವಣಿಗೆ. ದಾಸರ ಪದಗಳಿಗೆ ಸ್ವರಮಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಡಲಾರಂಭಿಸಿರುವುದು ಸಹ ಐದು ದಶಕಗಳಿಂದೀಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಸಂಗೀತದ ಅಲೆಅಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡದ ಕಂಪು ಹರಡುತ್ತಿರುವುದು ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾದ ಮಹತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ ಕಲಿಸುವ, ಅಭಿರುಚಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವ, ಬೆಳೆಸುವ ಪರಿಪಾಟ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಪೋಷಕರು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಸುಕರಾಗಿರುವುದು ಆಶಾದಾಯಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ. ಜೊತೆಗೆ ಹಾಡುವವರು, ನುಡಿಸುವವರು, ಕಲಿಯುವವರು, ಕಲಿಸುವವರು, ಕೇಳುವವರು, ಆಸ್ವಾದಿಸುವವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸಂಗೀತ ಮೂಡಿಸುವ ಮಧುರ ಅನುಭೂತಿ, ಒತ್ತಡ ನಿವಾರಿಸುವ, ಮಾನಸಿಕ ನೆಮ್ಮದಿ ನೀಡುವ ಸಂಗೀತದ ಗುಣ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ ಇಂದು ಕೈಬೆರಳಲ್ಲೇ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗುರುಗಳು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವುದು, ರಾಗ, ಸ್ವರ ಮಟ್ಟುಗಳ ಸಮೇತ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ದಿಗ್ಗಜರ ಸಂಗೀತ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯೂಟ್ಯೂಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಕುರಿತ ಸಮಗ್ರ ಮಾಹಿತಿ... ಎಲ್ಲವೂ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾದ ಮಹತ್ತರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಹಿಂದೆಲ್ಲ ಗ್ರಾಮಾಫೋನ್ ರೆಕಾರ್ಡಿಂಗ್ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು. ಈಗ ಸುಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ರೆಕಾರ್ಡಿಂಗ್, ಮಿಕ್ಸಿಂಗ್, ಎಡಿಟಿಂಗ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಂದಿದ್ದು, ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದೆ. ಆನ್‌ಲೈನ್ ಸಂಗೀತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಸ್ಟ್ರಿಮ್ ಮೂಲಕ ಎಷ್ಟೇ ದೂರವಿರುವ ಸಂಗೀತ ಗುರುವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಸಂವಾದ, ಚರ್ಚೆ, ಸಂಶಯ ನಿವಾರಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ, ಸಿನಿಮಾ ಸಂಗೀತಗಳಲ್ಲೂ ಮಹತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತ, ಫ್ಯೂಷನ್ ಸಂಗೀತಗಳಲ್ಲೂ ಗಾಯಕರು, ವಾದಕರು ಹೊಸ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಿರುವುದು ಕೂಡ ಸಂತೋಷದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ಎನ್ನಬಹುದು.

ರಂಗಭೂಮಿ: ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳದವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕಿದೆ

ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಕೆ.ಪಿ.,

ರಂಗಭೂಮಿ ನಿರ್ದೇಶಕ

ನಮ್ಮ ನೆಲ ಕರ್ನಾಟಕವೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದ 1973, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಳವಳಿಗಳ ಸ್ಫೋಟವೆಂದುವಾದ 'ಬೂಸಾ' ಚಳವಳಿಯ ವರ್ಷ ಕೂಡ. ಇದೇ ದಶಕವನ್ನು ನಾವು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಉತ್ತುಂಗದ ಕಾಲವೆಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಬಿ.ವಿ. ಕಾರಂತ ಅವರು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಮೂರು ನಾಟಕಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರದ ಆವರಣ 'ಸಂಸ' ಬಯಲು ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಂಡವು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ 'ಸಮುದಾಯ' ಮತ್ತು ಸಿಜಿಕೆಯವರು ಕಟ್ಟಿದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರ್ಯಾಯಗಳು ಆಧುನಿಕ ರಂಗಪರಂಪರೆಯ ಹೆಮ್ಮೆ ಎಂಬಂತೆ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ನೆನೆಯುತ್ತದೆ.

ಹಲವು ಜನಚಳವಳಿಗಳು, ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಂಗ ಪರಂಪರೆಗಳು, ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಗಳು, ರಂಗಶಾಲೆಗಳ ಪಠ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಯಕರು ಎನಿಸಿಕೊಂಡವರ ದಾರ್ಶನಿಕತೆ, ದೂರದೃಷ್ಟಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಈರ್ಷ್ಯೆ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿವೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕದ

